

Gripen-találkozó Kecskeméten

ISMÉT HAZÁNKBAN RENDEZTÉK A JAS-39 GRIPENT HASZNÁLÓ ORSZÁGOK KÖZÖS REPÜLŐHARCÁSZATI GYAKORLATÁT. A LION EFFORT 2018 KERETÉBEN MAGYAR, CSEH ÉS SVÉD FELSÉGJELŰ, NEGYEDIK GENERÁCIÓS VADÁSZBOMBÁZÓK HAJTOTTAK VÉGRE KÉT HÉTIG KOMPLEX REPÜLÉSI FELADATOKAT MAGYARORSZÁG LÉGTERÉBEN. ELŐFORDULT, HOGY EGYSZERRE TIZENNYOLC REPÜLŐGÉP IS A LEVEGŐBEN VOLT.

TÍPUSTESTVÉREK

A Gripen vadászgépekkel kapcsolatos tapasztalatok megosztása, a műveleti képességek fejlesztése, valamint a NATO-ban alkalmazott eljárások és módszerek gyakorlása céljából – Lion Effort elnevezéssel – ismét közös repülőharcászati gyakorlatot tartottak a JAS-39-eseket használó országok hazánkban. A svéd légierőtől (Svenska Flygvapnet) nyolc, a cseh légierőtől (Vzdušné síly Armády České republiky – VzS AČR) négy, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison állomásozó Gripenek közül nyolc gép vett részt a fiktív konfliktusokat szimuláló komplex feladatok végrehajtásában. A brazil légierőt (Força

Aérea Brasileira – FAB), a dél-afrikai légierőt (Suid-Afrikaanse Lugmag – SAL) és a thai légierőt (Kong Thap Akat Thai – KTAT) megfigyelők képviselték. A gyakorlat összetett légi hadműveleteinek (Combined Air Operations – COMAO) végrehajtását egy, a NATO geilenkircheni bázisáról Kecskemétre áttelepült AWACS légtérellenőrző repülőgép is támogatta.

– A Gripent használó országok légierei közötti rendszeres együttműködés igénye már 2007 környékén, vagyis azt követően megfogalmazódott, hogy a Magyar Honvédség is hadrendbe állította a JAS-39-eseket. A Svédország vezetésével formálódó közösségnek kezdetben hazánk, Csehország és a Dél-afrikai Köztársaság volt a tagja, később pedig Thaiföld és Brazília is

csatlakozott a csoporthoz. Az akkori elképzelések közt azonban csak az üzemeltetéssel kapcsolatos folyamatos információcsere, a hadműveleti és a logisztikai együttműködés lehetőségeinek kidolgozása szerepelt. Rövidesen azonban egy közösen végrehajtandó gyakorlat igénye is felvetődött ezekkel a negyedik generációs vadászgépekkel. A kezdeményezésnek azonnal az élére álltunk és felajánlottuk, hogy 2009-ben megszervezzük Magyarországon a Gripent használó országok csoportjának első közös repülőharcászati gyakorlatát. Persze akkor a mostaninál jóval kevesebb gép települt át Kecskemétre, de a résztvevők az erőpróba értékelésekor egybehangozóan megállapították: a közös munka nagyon eredményes, tanulságos, hatékony és hasznos volt. A jövőbeni együttműködés rendszerének legfontosabb szabályaiban is sikerült akkor nagy vonalakban megállapodnunk:

rotációs rendszerben, háromévente más és más – Gripenet üzemeltető – ország szervezi majd meg ezeket a gyakorlatokat, amelyeknek a neve mindig Lion Effort lesz. Ennek megfelelően a Gripenek második „találkozójának” 2012-ben a svédországi Ronneby városka melletti repülőtér adott otthont. Ezen már lényegesen többen voltunk, mert a gyakorlaton a svéd, a cseh és a magyar vadászgépek mellett a dél-afrikai légierő JAS-39-esei is részt vettek. Az általuk megrendelt Gripenek utolsó négy példánya ugyanis pont akkorra készült el, így hazarepülésük előtt még bekapcsolódhattak a közös feladatok végrehajtásába. A következő gyakorlat megrendezését, 2015-ben Csehország vállalta, a gépek a Čáslav-i légi bázisról indultak – idézte fel az együttműködés elmúlt évtizedének történetét Ugrik Csaba dandártábornok, a kecskeméti repülőbázis parancsnoka.

A rotációs elv alapján az idei gyakorlatot a Dél-afrikai Köztársaságnak kellett volna megrendeznie. A meghívókat ki is küldték, a Gripen használó országok negyedik találkozására azonban ennek ellenére mégis Kecskeméten került sor.

– Iszonyatos összegbe került volna az áttelepülés logisztikai biztosítása. A Szaharától délre eső terület (Fekete-Afrika) fölött ugyanis nagyon bonyolult átrepülni, a part vonalát

kellett volna követnünk. Légi utántöltéssel a távolság nem is okozna gondot, de például a tenger fölötti légi út biztosításához hajókra is szükség lenne, hogy egy baleset esetén kimenthessék a bajba jutott pilótákat a vízből. Egy ilyen hosszú út tervezésekor az esetleges kényszerleszállásokhoz szükséges tartalék repterek kijelöléséről, valamint ezek használatának anyagi vonzatairól is szükséges egyeztetni az adott országok hatóságaival. Végül a svéd, a cseh és a magyar légierő parancsnokai tavaly arra jutottak: a túlzott járulékos költségek miatt nem tudják elfogadni a dél-afrikaiak meghívását – indokolta az érintett európai országok döntését Ugrik tábornok.

A közös gyakorlat szükségességét azonban senki nem kérdőjelezte meg, ezért a Gripen használó országok 2017-es konferenciáján hazánk bejelentette: a rendelkezésre álló nem egészen egy év alatt képes felkészülni a negyedik találkozó megszervezésére.

– Nagyon leegyszerűsítve úgy is fogalmazhatunk, hogy „kívánságlista” alapján terveztük meg a feladatsorokat: megkérdeztük a leendő vendégeinktől, mit szeretnének gyakorolni. Mind a hat érintett ország jelezte részvételi szándékát, különleges igény egyik fél részéről sem merült fel. A svédek és a csehek átrepültek Kecskemétre, míg Thai-

földről nyolc, Brazíliából és a Dél-afrikai Köztársaságból pedig két-két pilóta vett részt megfigyelőként a feladatok végrehajtásában. A technikusokat, a tervezőket, a műszakiakat és a logisztikusokat is beleértve valamivel több, mint kétszázharminc külföldi katona dolgozott két hétig Kecskeméten – sorolta a parancsnok.

A Lion Effort 2018 repülőharcászati gyakorlat idejére az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred 2K12 Kub és

Mistral légvédelmi ütegei célkövetési feladatok végrehajtására áttelepültek a repülőbázisra. A Gripenek irányítását az MH Légi Vezetési és Irányítási Központ munkatársai végezték, és a harccparancsok is Veszprémből érkeztek. A gyakorlat előkészítésében és lebonyolításában támogatóként – szakterületüknek megfelelően – az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis szinte teljes személyi állománya részt vett. A hadművelati feladatokat Langó Viktor és Tösér Péter őrnagyok koordinálták, a gyakorlat igazgatója Gróf Gergely alezredes, az alakulat repülőművelati főnöke volt.

– A résztvevők nemzetközi kötelékben, fiktív konfliktusokat szimuláló helyzetekben komplex

feladatokat teljesítettek. Ezeknek a gyakorlatoknak ugyanis az elsődleges célja, hogy a közösen végrehajtott légi harcászati feladat során fejlesszük a Gripenek alkalmazása terén már meglévő művelési képességeket, valamint látóhatáron belül és kívül, különböző méretű kötelékekben gyakoroljuk a NATO szövetségi rendszerben alkalmazandó támadó- és védelmi légi szembenállási műveletek átfogó tervezését, végrehajtását. A közös repülési feladatok ugyanakkor lehetőséget nyújtottak a harcászati szintű vezetési és irányítási módszerek bővítésére, valamint a Gripenen az elmúlt tizenkét évben elvégzett fejlesztések és az új eszközök használata során szerzett felhasználói tapasztalatok megosztására is. A csehektől például a légtérrendészeti feladatok végrehajtásával kapcsolatban jutottunk hasznos információkhoz, a svédek pedig a különböző nemzetkö-

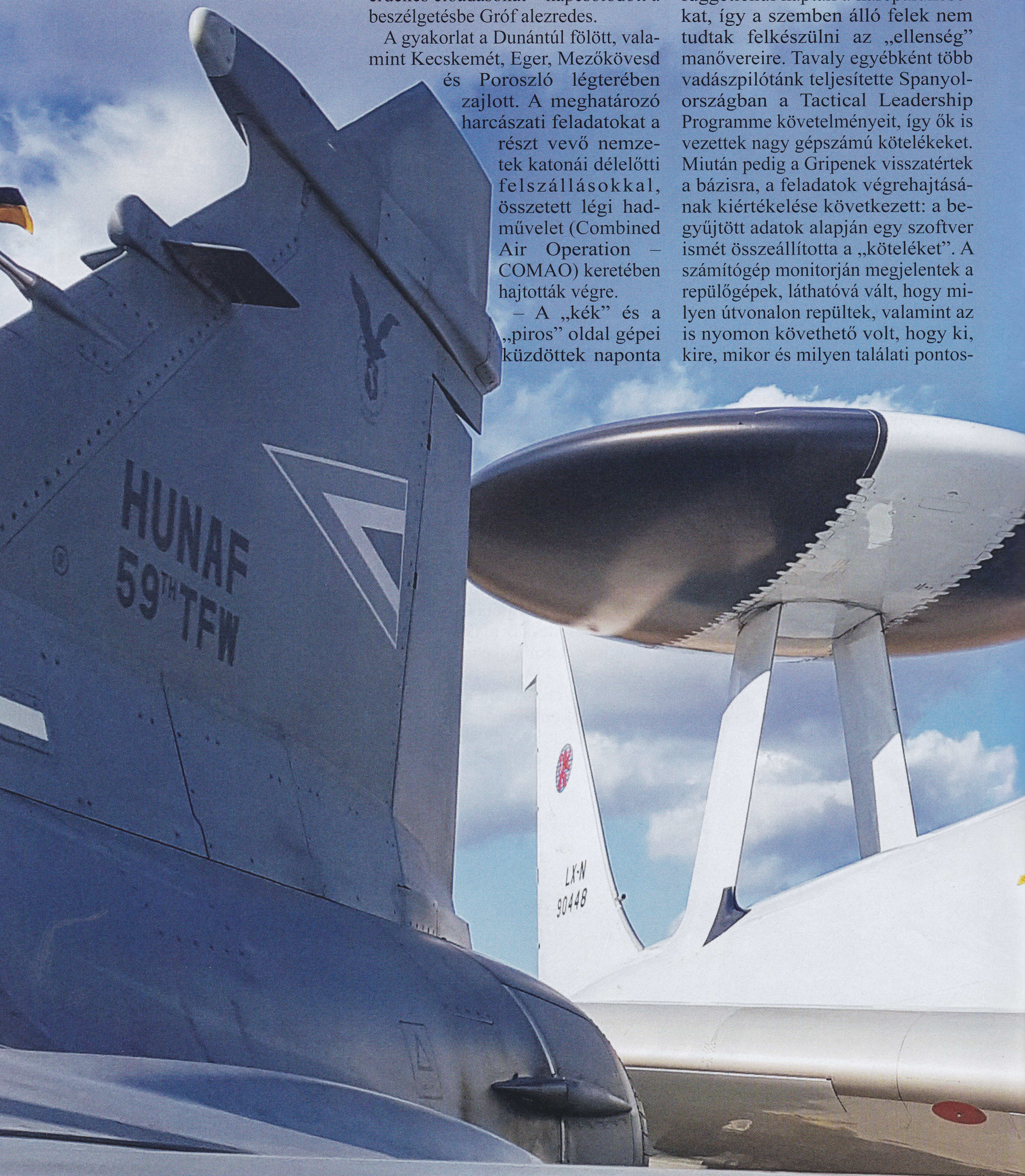

zi hadműveletekben történő részvételükéről tartottak nagyon tartalmas, érdekes előadásokat – kapcsolódott a beszélgetésbe Gróf alezredes.

A gyakorlat a Dunántúl fölött, valamint Kecskemét, Eger, Mezőkövesd és Poroszló légtérben zajlott. A meghatározó harcászati feladatokat a részt vevő nemzetek katonái délelőtti felszállásokkal, összetett légi hadművelet (Combined Air Operation – COMAO) keretében hajtották végre.

– A „kék” és a „piros” oldal gépei küzdöttek naponta

másfél, két órát a légtérben, parancsnokaik irányítása alatt. Egymástól függetlenül kapták a harcparancsokat, így a szemben álló felek nem tudtak felkészülni az „ellenség” manővereire. Tavaly egyébként több vadászpilótánk teljesítette Spanyolországban a Tactical Leadership Programme követelményeit, így ők is vezettek nagy gépszámú kötelékeket. Miután pedig a Gripenek visszatértek a bázisra, a feladatok végrehajtásának kiértékelése következett: a begyűjtött adatok alapján egy szoftver ismét összeállította a „köteléket”. A számítógép monitorján megjelentek a repülőgépek, láthatóvá vált, hogy milyen útvonalon repültek, valamint az is nyomon követhető volt, hogy ki, kire, mikor és milyen találati pontos-

sággal „lőtt” – vette át a szót ismét Ugrik tábormok.

A kisebb gépszámú második kötelek, az úgynevezett árnyéksorok délutánonként szálltak fel. Ekkor repültek azok a kétüléses, magyar felségjelű Gripenek, amelyek hátsó kabinjaiban a thaiföldi, a brazil és a dél-afrikai megfigyelő pilóták ültek. A harmadik „hullámot” pedig általában képzésen részt vevő külföldi és magyar fiatal vadászpilóták által vezetett gépek alkották.

– A gyakorlat alapvetően a NATO-elvek alapján zajlott. Bár a vendég országok közül csak Csehország tagja a szövetségnek, ez semmilyen problémát nem okozott. A svédek ugyanis nagyon pontosan ismerik és követik a NATO harceljársait, Thaiföld F–16-os és Brazília F–5-ös pilótái az Egyesült Államokban kaptak kiképzést, a Dél-afrikai Köztársaság pedig a Brit Nemzetközösség tagjaként illeszkedik a csoportunkba. Az országok gépeibe épített fedélzeti számítógépek szoftverei azonban különbözőek, más és más az úgynevezett hadműveleti elérhetőségük. Ezért amikor a külföldi megfigyelőkkel repültünk, egy általános, „demó”

programot használtunk. Ebben nincsenek benne a magyar specifikumok, viszont magát a repülést, a manőverek végrehajtását kiválóan támogatja – jegyezte meg a kecskeméti bázis parancsnoka.

A Lion Effort 2018 tapasztalatainak minden szintre és szakterületre kiterjedő részletes értékelése magazinunk

megjelenésekor még tart, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis kijelölt állománya azonban már megkezdte a felkészülést 2019-re – a tervek szerint májustól négy hónapig ismét magyar Gripenek felügyelik majd a Baltikum légtérének biztonságát.

